

Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2013/2014

Destinace (země, město): Itálie, Neapol

Jméno, příjmení: Mgr. Petra Macurová

Università degli Studi di Napoli „L'Orientale“ je vysoká škola, která své oficiální uznání jakožto vzdělávací instituce získala již roku 1732. Tehdy se ještě nejednalo o univerzitu, ale o Čínské kolegium, jehož hlavním účelem bylo církevní vzdělávání a příprava na kněžství mladých Číňanů v Neapoli, kteří následně měli šířit katolicismus ve své zemi. Stejnou důležitost, jako mělo religiózní vzdělání, již od počátku měla také příprava lingvistická – absolventi kolegia měli být vynikajícími tlumočníky, experty na indické a čínské jazyky. Postupem času při Čínském kolegiu vznikl i konvikt pro vzdělávání mladých Neapolitánů, posléze byli na kolegium přijímáni také obyvatelé mocné Osmanské říše. Po sjednocení Itálie Čínské kolegium prošlo určitou reformou, jeho „nástupcem“ se stalo Královské asijské kolegium, tentokrát již formálně rozdělené na dvě části: jednu zabývající se vzděláním církevním a druhou věnující se studiu asijských jazyků. V té době se již na kolegiu vyučovala arabština a ruština, následně přibyla např. perština, moderní řečtina, urdština a hindština. V roce 1888 se kolegium právně stalo Institutem Orientale, jehož lingvistická část byla právně rovna univerzitě (část věnující se církevnímu vzdělání byla potlačena a dnešními termíny by byla označena jako střední škola).

Università degli Studi di Napoli „L'Orientale“ je nejstarší univerzitou v Evropě, na níž lze studovat sinologii a orientalistiku. V této tradici (tedy lingvistického, literárního a historického vzdělávání) „L'Orientale“ nadále pokračuje, nejedná se však o tradici omezující, dnes zde můžete současně studovat jazyky západní i východní, což je kombinace, kterou většina univerzit neumožňuje. Český jazyk se v Neapoli vyučuje od 20. let 20. století, stejně jako v Římě a v Padově (jedná se o první katedry češtiny v Itálii), a v současnosti je jednou ze dvou italských univerzit, na které působí řádný profesor češtiny.

Také v akademickém roce 2011/2012 univerzita prošla určitým formálním přeskupením a nyní (od 1. ledna 2012) již čeština nespadá pod katedru studií východní Evropy (Dipartimento di Studi dell'Europa Orientale), ale pod katedru literatury, lingvistiky a komparace (Dipartimento di Studi Letterari, Linguistici e Comparati).

V akademickém roce 2013/2014 se studiu češtiny věnovalo 10 studentů různých oborů. V prvním ročníku byly zapsány 3 studentky, v druhém ročníku pokračovaly 3 studentky, ve třetím ročníku byly zapsány 2 studentky a v pátém ročníku 1 studentka. Mimo to byla ještě 1 studentka zapsána do doktorského studia. 1 studentka strávila jarní semestr 2013 v České republice (Masarykova univerzita v Brně), kde se věnovala především studiu češtiny, přestože se nejedná o její hlavní studijní obor. Co se týče studia v zahraničí, dvě studentky 2. ročníku získaly stipendium na Letní školu slovanských studií – jedna na Masarykově univerzitě v Brně a jedna na Univerzitě Palackého v Olomouci. Celkově 4 studentky získaly stipendium na studijní pobyt v České republice v akademickém roce 2014/2015. Jedna studentka získala studijní pobyt v rámci programu Erasmus (Univerzita Karlova v Praze), další 3 studentky získaly stipendium poskytované Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (Masarykova univerzita v Brně a Univerzita Karlova v Praze). V souvislosti s tímto výčtem absolvovaných a chystaných cest do České republiky bych ráda poukázala na to, že všichni studenti si češtinu a Českou republiku oblíbili, jsou zvědaví a mají k ní vřelý vztah.

K mým povinnostem vyplývajícím z předchozí italské smlouvy a způsobu výuky na univerzitě patřila výhradně výuka českého jazyka, přičemž pro každý ročník jsou vymezeny dva 120minutové bloky týdně. Mimo semináře z češtiny jsem byla studentům k dispozici v konzultačních hodinách (2 hod./týden, v případě potřeby i více) a také mimo ně, byla-li potřeba, např. při vyřizování žádostí ohledně stipendia v zahraničí (pomoc s překladem životopisu či diplomu do českého jazyka, vyplňování formulářů apod.).

Veškerá výuka i konzultace probíhaly v kabinetu českého jazyka, který disponuje počítačem (vlastním a notebookem zapůjčeným DZS), dobře vybavenou příruční knihovnou, různými disky CD a DVD, je možné si také zapůjčit projektor. Knihovna slouží k interním potřebám pracoviště, studenti si z ní podle potřeby mohou vypůjčit jakoukoli publikaci či přenosné médium, přičemž je o výpůjčkách samozřejmě vedena dokumentace. Podrobná inventarizace knihovny byla provedena v lednu 2011, seznam materiálů zaslaných DZS byl aktualizován v srpnu 2014. Univerzita pak disponuje také oficiální knihovnou a audiovizuálním centrem.

Semináře z českého jazyka 1. a 2. ročníku jsou vedeny především podle gramatické příručky v italštině¹, jejíž obsah musí studenti během dvou let zvládnout. Navíc jsem však využívala také další učebnice zaslané DZS, a to podle vhodných témat, probírané gramatiky a potřeb studentů, k tomu jsem vytvářela i materiály vlastní (procvičování gramatiky, konverzace, tabulky, cvičení na zlepšení výslovnosti apod.). K výuce 3. ročníku jsem využívala zejména texty z různých učebnic pro pokročilé a zjednodušených beletristických textů, příp. novinových článků, společně s opakováním a probíráním složitější (nebo problematičtější) gramatiky a lexika. Všechny ročníky se pak věnovaly i projevu písemnému. Studentky 3. ročníku pak v rámci výuky vytvořily titulky k filmu *Já, truchlivý bůh*², a to v rámci hodin překladu, které vede pan prof. François Esvan, mým úkolem zde je případná konzultace a kontrola hotových titulků. Také studentky 2. ročníku již začaly překládat a v seminářích s panem prof. Françoisem Esvanem pracovaly na titulcích k filmu *Lásky jedné plavovlásky*³. Tato aktivita studenty obecně velmi baví.

¹ Casadei, Lucia.: *Grammatica pratica di lingua ceca*. Bagatto Libri, Roma 2004.

² Režie: Antonín Kachlík (1969).

³ Režie: Miloš Forman (1965).

S ohledem na zefektivnění výuky využíváme také e-learningový systém. Studenti si tak mohou stahovat materiály, které nejsou obsaženy v primární příručce, odevzdávat skrze něj eseje a překlady, vypracovávat úkoly. Mimo učební materiály web obsahuje také kompletní rozvrh hodin a odkazy na zajímavé stránky, které jsou s češtinou nebo Českou republikou spojené (odkaz na jazykovou příručku, nastavení české klávesnice, korpus, on-line procvičování češtiny, ČT, noviny, webové stránky Prahy a Brna ad.).

V rámci podpory studia češtiny a informovanosti ohledně České republiky jsem potom připravila seznam internetových stránek (s krátkým popisem jejich obsahu a jazyku, v němž jsou vypracovány), které souvisejí s češtinou nebo Českou republikou. Jedná se o odkazy potřebné ke studiu českého jazyka, k vyhledávání informací ohledně studia v České republice nebo pobytu v České republice (odkazy na slovníky, stránky zabývající se českou gramatikou a pravopisem, on-line kurzy, web MŠMT odkazující na studium cizinců v ČR a letní školy, web poskytující kompletní informace k získání trvalého pobytu v ČR, odkazy na důležité organizace, dále stránky Českého centra, televize, rádia, novin a časopisů, největších knihoven v ČR ad.), které jsou také dostupné z webových stránek jazykového centra CILA⁴.

V listopadu 2012 vedení univerzity v Neapoli podepsalo smlouvu s Ústavem jazykové a odborné přípravy Univerzity Karlovy, díky níž univerzita získala právo na vykonávání certifikované zkoušky z českého jazyka pro cizince. Tuto zkoušku v současnosti na jiné vysoké škole ani v jazykovém centru na území Itálie nelze vykonat. Získání těchto pravomocí je tedy výhodné, např. pro studenty, kteří mají určitou (nižší nebo vyšší) znalost češtiny, přičemž ta není jejich hlavním oborem, pro děti českých emigrantů a všechny Italy, kteří chtějí pracovat v České republice nebo se ucházejí o pracovní pozice s Českou republikou či střední Evropou spojené. Informace ohledně podmínek a průběhu zkoušky jsou k dispozici na webových stránkách univerzitního Jazykového audiovizuálního centra (CILA)⁵.

Toto úsilí se ukázalo jako přínosné, na zkoušku konanou 1. a 2. července 2014 se přihlásilo 8 kandidátů, z toho 6 bylo studentek češtiny na neapolské univerzitě a jedna absolventka. Kandidáti skládali zkoušku v celé škále úrovní znalosti jazyka podle společného evropského rámce, tedy od úrovně A1 až do úrovně C1.

Mimo běžnou výuku měli studenti možnost zúčastnit se několika jiných aktivit spojených s českým jazykem nebo českou kulturou. Na konci února 2014 měli studenti neapolské univerzity možnost během tří dnů zhlédnout šest českých filmů. Promítání bylo zařazeno do rámce nepovinně volitelných předmětů pro studenty studijních programů Komparační jazyky, literatury a kultury, Mediační lingvistika a kultura a Komparační literatury a kultury. Filmy byly vybrány tak, aby odrážely důležité historické události Československa i každodenní realitu, společně s filmy, které napomáhají zamyslet se nad společností jako takovou. Každému filmu předcházel krátký úvod pana prof. Françoise Esvana seznamující studenty s pozadím filmu, danými událostmi, případně záměrem autora.

Na programu byly filmy humornou formou reflektující dva tragické momenty českého národa *Smrt krásných srnců* (1986) a *Pelíšky* (1999), všemi oblíbený a zejména rusistům blízký film *Návrat idiota* (1999), česká klasika *Vesničko má středisková* (1985) a zpracování Kunderova díla *Žert* (1968) a *Já, truchlivý bůh* (1969). Všechny filmy byly

⁴ Dostupné z: <http://www.unior.it/ateneo/8880/1/ceco-sul-web.html> (se záložkami daných kategorií nalevo).

⁵ Dostupné z: <http://www.unior.it/ateneo/7270/1/certificazioni-linguistiche.html> (záložka: Certificazione di lingua ceca CCE – ÚJOP).

promítány v českém znění s italskými titulky, které jsme vytvořili na katedře českého jazyka a literatury (mimo *Návratu idiota*, titulky k tomuto filmu již dříve vytvořil absolvent naší univerzity), film *Já truchlivý bůh*, jak je uvedeno výše, překládali sami studenti češtiny v rámci výuky. Promítání se zúčastnilo na 50 studentů, a to nejen studentů slovanských jazyků, ale také studentů jazyků románských a germánských, i několik studentů jazyka čínského, kteří tak nahlédli pod pokličku české filmové tvorby a mohli si upřesnit povědomí o zemi, nikoli geograficky, ovšem informačně často velmi vzdálené. Tento fakt kladně posoudili také studenti, kteří se promítání filmů zúčastnili – ať už ocenili filmy samotné, charakter hlavních postav, dobové pozadí nebo český humor, celou akci ohodnotili jako zajímavou a poučnou.

Na přelomu května a června 2014 se pak na katedře češtiny konaly 4 přednášky pana prof. Petra Karlíka působícího na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Přednášky se věnovaly metodám, přístupům a měnícím se tendencím používaným ve výzkumech v oblasti lingvistiky, následně také tématu konkrétnějšímu, a to participiu v češtině. Přednášek se zúčastnili téměř všichni studenti češtiny.

Školní rok jsme neoficiálně zakončili neformálním posezením v pizzerii se všemi studentkami, které studují na katedře češtiny. I z toho je patrné, že studenti češtiny mají k oboru vřelý přístup a obecně zde vládne příjemná atmosféra a dobré vztahy.

V Neapoli 27. srpna 2014